

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy hóra 50 K Felévre 220 K
 Negyedévre 110 K Egész évre 440 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 2 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
Felelős főszerkesztő: Dr Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM.
INTERURBAN TELEFON: 3-48 SZÁM.

Nyugatmagyarország és az antant

Az alábbi sorokat olyan helyről kaptuk, ahol a magyar kormány intencióit jól ismerik és a külpolitikában érvényesülő erőknél egymásközötti viszonyát és Csonkamagyarország világpolitikai helyzetét világosan látják.

Megragadjuk az alkalmat, hogy a közérdeklődés homlokterében álló nyugatmagyarországi kérdés jelenlegi állását és várható esélyeit, valamint a háttérben mozgó erőket a „Hajduföld” olvasóival megismertessük:

A magyar közvélemény lelkes csodálattal és a legnagyobb tisztelettel tekint Nyugatmagyarországra, melynek népe fegyveres kézzel dokumentálja, hogy eltérhetetlen szálak fűzik a történetileg, földrajzilag, gazdaságilag egységes Magyarországhoz.

A trianoni béke Prokrustes ágyára bilincselte és megcsontította Magyarországot, azonban sajnos nem követhet érzelmi politikát, mert ellenségeink felzúdulását vonná a maradék magyarságra és ellenségeink kaján mohósággal vetnék magukat a még mindig száz sebtől vérző szegény hazánkra.

A magyar kormány ebben a kérdésben is a legkorrektebb magatartást tanúsítja, a reális politika alapján állva, hidegen mérlegeli az összes eshetőségeket. Csakis ilyen előfeltételek mellett remélhető, hogy az ellenünk szegedett merev elszigetelés gyűrűjét áttörve, az európai érdekek kapcsán közös szimpátiák létesülhetnek és így kapcsolatot találhat a magyar érdek más hatalmak érdekeivel, érvényre juttatva Magyarországot ősi jogait.

Az európai hatalmak jelenlegi konstellációját áttekintve, azonnal szembetűnik, hogy Franciaország a nyugatmagyarországi kérdéssel szemben meglehetősen közönyös. A békeszerződések Európára vonatkozó része minden bizonnyal francia koncepció, melybe Cambon volt bécsi francia nagykövet osztrákbarát momentumokat iparkodott belevinni, mégis mivel a békekötés komplexuma Franciaországra nézve Nagy Károly birodalmának hagyományait öhajta életrekelteni, ennek szempontjából pedig a nagynémet hatalom megsemmisítésén túl minden más kérdés mellékes jelentőségűvé devalválódik. Ez utóbbiak közé sorozódik a nyugatmagyarországi kérdés is, melyből csak annyi érdekli Franciaországot, hogy a nagynémet érdekek valahogy ne erősödjenek. Ezen a ponton kapcsolódhatnak be a magyar érdekek a francia világnézet trianoni határozományaiba.

Anglia meglehetősen hűvös érdektelenséggel szemléli az európai kavargást, mert az angol érdekek a távoli Keletre irányulnak. Veszedelmes német riválisának leterítése után, már csak nagyon kevésbé törődik azzal, hogy milyen mártással készíti el a francia szakács Németországot. Ezért a passzióért már nem áldoz többé sem katonát, sem pénzt, mert most már India és Egyiptom köte le figyelmét. Sőt a hatalmak közül elsőnek kezdi belátni a békeszerződések igazságtalanságait és ennek az angol parlamentben súlyosan elitélő módon kifejezést is adott. A felsősziléziai kérdésben már nyíltan szembekerült eddigi szövetséges társaival és nem rajta mulott, hogy már törésre nem került a dolog. Anglia oldaláról tehát Magyarországot nem érheti váratlan megoldás.

Legkevésbé tisztázott Olaszország álláspontja a nyugatmagyarországi kérdésben. Egy azonban bizonyosnak látszik. Ha Nyugatmagyarország átadása simán megtörténik, akkor ez ellen Olaszországnak egy szava sem lesz és az egész ügyben indifferens álláspontot foglal el. De ha az átadás körül nehézségek merülnek fel, melynek folyamánként Csehország és Jugoszlávia katonai megszállásra tennének előkészületet, — ezt már semmiképpen sem hagyná szó nélkül Olaszország. Itt, e ponton kapcsolódhat bele Magyarország érdekei Olaszországba, mert amint Olaszország nem tűrheti azt, hogy a két szláv hatalom korridor létesítsen Magyarországot testén keresztül, azonképpen Magyarország is remélheti, hogy Nyugatmagyarország lakossága ellen Ausztria képtelen lesz kényszerrel alkalmazni szomszédai segítségét.

Olaszországot eddig is eléggé nyugtalanítja az Adria felől a hirtelen nagyra nőtt délszláv állam és nem fogja eltűnni, hogy ezenfelül még a csehek is, közvetlen összeköttetéshez jutva, az adriai partokon megjelenjenek és tulnyomóvá tegyék a szláv befolyást az Adrián az olasz érdekek rovására.

Magyarország feladata most az, hogy megőrizve higgadtságát, nyugodt és szilárd alapot biztosítson az európai érdekek általános zajlásában, öntudatos elszántsággal kitartva ősi jogai mellett, a kedvező pillanatot kihasználva, bekapcsolódjék más európai hatalmaknak érdekeibe, megmentse és biztosítsa ezzel területi birtokállományát, majd pedig a jövő eshetőségeit számításba véve, megalapozza a területi integritás magyar idejének mielőbbi megvalósítását.

Méltányosságot ígér a jóvátételi bizottság

Budapest, szept. 6. D'Amelio, az antant jóvátételi bizottságának elnöke Budapesten a következőket mondotta:

Tekintetbe vettük Magyarország jelenlegi helyzetét és munkánkban a legnagyobb méltányossággal és belátással szándékozunk eljárni. Alapítalak tehát azok a kombinációk, amelyek

s magyarországi jóvátételi bizottság missziójához fűznek. A tárgyalásokat már tegnap elkezdjük. Hegedüs pénzügyminiszter ur távollétében Kállay államtitkár ural tárgyalunk. Egy-két nap múlva visszautazunk Párisba s Budapesten egy szabályozati hivatal fogja ellátni a szükséges adminisztratív munkát.

Megérkezett az antant jegyzéke

Nyugatmagyarország legújabb eseményei

Újabb összeütközések

Szombathely, szept. 6. Egy ide érkezett hír szerint Pörgölényről a megszálló osztrák csendőrök a felkelők elzavarták. (MTI.)

Szombathely, szept. 6. Szentelek község környékén tegnap estefelé ismét összeütközés volt 12 osztrák csendőr és a községbeliek között. Az összetűzésre az adott alkalmat, hogy az osztrák csendőrökkel együtt nagy csapat kommunista jött át civilruhában, akik fel voltak fegyverkezve. Az osztrák csendőrök a kommunistákkal együtt elűzték. (MTI.)

Ausztria tiltakozó jegyzéke

Bécs, szept. 6. A Wiener Montags-Zeitung közlése szerint az osztrák kormány a kirchlagi incidens miatt tiltakozó jegyzéket intéz a magyar kormányhoz és a legfelsőbb tanácsához. A határon nagy csapatösszevonások történtek.

A felkelők nem követnek el kihágásokat

Budapest, szept. 6. A MTI beavatott helyéről arról értesül, hogy gróf Batthány György, akiről az osztrák sajtó már ismételtelen közölt álhíreket, misceki birtokáról épen a napokban érkezett Budapestre és jelenleg is ott tartózkodik.

A magyar katonai hatóság által kiüritett „A” zónában uralkodó állapotokat illetőleg pedig le kell szögezni, hogy ezen a területen a szövetséges katonai bizottság tisztjei ellenőrzést gyakorolnak és eddig a magyar kormányhoz semmi olyan értesítés nem érkezett, amely a felkelők által elkövetett bárminemű visszaélésekről panaszokodnak, sőt épen a felkelőknek a lakossággal szemben tanúsított kifogástalan magatartásáról számolnak be. A felkelőknek ez a céljuk, hogy megvédjék az osztrákokkal szemben ősi földjüket.

Bécs, szept. 6. A „Parlamentarischer Korrespondenz” jelenti: A soproni viszony osztrákok vesztesége 2 halott és 17 sebesült.

ismerői egybehangzóan azt mondják, hogy a nyugatmagyarországi bándáknak dr Töpler Iván a lelke, akit annak idején az osztrák hatóságok elfogtak és Einecke bécsi mémók ellenében tuszként fogságban tartottak. (MTI.)

Vasmegyét megtisztították az osztrákoktól

Sopron, szept. 6. (MTI.) Szeptember 5-én a feikeli lakosság kiverte a csendőrök Német Gyírotból, Lantosfalváról, Borostyánkőről, Kópatakról és Alsó-Rámócziól. Ezzel Vasmegye területét végképp megtisztították az osztrák csendőrségtől. E pillanatban mindkét fél a határon áll. Magyar részről egy ember elesett, kettő megsebesült. Az osztrákok egy halottat és 5 sebesültet vesztek. A felszabadult helységek fel vannak lobogozva és örömmámorban usznak.

Nem sikerült a fogolycseré

Szombathely, szept. 6. (MTI.) A Rábafüzesen elfogott 15 osztrák csendőrt ma Gyánafalvára kísérték, hogy kicseréljék az elfogott Horváth plébánosral. A kicserélésre megjelent mintegy 200 felkelő, akik azt követelték, hogy a Velikínél elfogott felkelőket is adják ki az osztrák csendőrök ellenében. Az osztrákok ezt megtagadták és miután az antant tiszték közbelépése sem járt eredménnyel, a foglyokat visszaszállították Szentgotthárdra.

Magyar előnyomulás Ausztria területén

Bécs, szept. 6. (MTI.) A bécsi lapok szerint tegnap délelőtt magyar szabadsapatok átlépték a régi határt és osztrák területen Kirschlag irányában előre nyomultak — Kirschlagnál 5 óra hosszat tartó heves tüzharcot vívtak az osztrák határőrséggel és csendőrökkel és a magyar csapatokat csak déltájban sikerült visszaverni, amikor az osztrákok segítséget kaptak.

A magyar csapatok visszahúzódtak, de még mindig osztrák területen tartózkodnak. Számuk körülbelül 2-300 főre tehető. Az osztrákok vesztesége 2 halott és 17 sebesült.

Cseh hang

Budapest, szept. 6. Bécsből jelentik: Cseh-Szlovákia párisi követe a következőket mondotta:

— Párisban még mindig félnek attól, Ausztria Németországhoz csatlakozik. Ami a nyugatmagyarországi kérdést illeti, ennek dacára radikálisan meg kell oldani, mert az antant nem tűrheti, hogy ne hajtsák végre a békeszerződéseket. Jellemző, hogy a Bánátban a saját szövetségeseikkel szemben léptek fel a békeszerződés respektálása érdekében.

Az antant jegyzéke

Budapest szept. 6. (MTL.) Folyó hó 6-án délelőtt az antant nagyhatalmak budapesti képviselői a párisi nagykövete tanácsának megbízásából Bánffy Miklós gróf külügyminiszternek Nyugatmagyarország kérdésében jegyzéket nyújtottak át.

A jegyzék kifejti, hogy a szövetséges nagyhatalmak sajnálattal vettek tudomást a nyugatmagyarországi eseményekről. Megállapítja, hogy bár a magyar kormány többször kifejezte, hogy a trianoni békeszerződésből származó kötelezettségeit betartja, a nyugatmagyarországi kérdésben tanúsított magatartása folytán a nagyhatalmak nem kételkedhetnek abban, hogy a magyar kormány Nyugatmagyarország átadása körül elnézést tanúsít.

Az antant figyelmeztetése ellenére a magyar hatóságok eltűrték mindazt, hogy Friedrich ur, aki a trianoni békeszerződés végrehajtását ellenző mozgalom élére állott, büntetlenül mehesen Nyugatmagyarország területére, mindazt, hogy különböző irredenta társaságok vezetői, számos katonai és polgári egyén, akik nem az átadandó területen bírnak illetőséggel és akiknek felforgató törekvései iránt nem lehetett kétség, ugyanoda jussanak. Ezen tények folytán a szövetséges nagyhatalmak képviselői joggal tették felelőssé a magyar kormányt azon zavarokért, amelyek Nyugatmagyarország átadása előtt, vagy után előfordulnának. A jegyzék rámutat arra, hogy a baranyai területek kiürítése, dacára az előfordult nehézségeknek, már nagyjában végrehajtott. A nagykövete tanácsa tudatában van annak, hogy számos kérdés van, amelyeket a békeszerződés területi rendelkezésének végrehajtása után meg kell oldani. Azonban addig, míg a területre vonatkozó rendelkezések teljesen végrehajtván nincsenek, a nagykövete tanácsa kénytelen tartózkodni attól, hogy a magyar kormány által elébe terjesztett kívánásoknak megvitatásába fogjon.

Az egyesült nagyhatalmak azon reményüket fejezik ki, hogy a magyar kormány megértve a körülmények súlyos voltát, képes lesz a szükséges eréllyel a szerződés betartására mindenkit kényszeríteni, meggyőződve arról, hogy a nemzetközi kötelezettségek szigorú betartása a magyar nemzeti lét egyedüli hathatós biztosítója.

Ehhez a jegyzékhez az itteni antant követek azt a megjegyzést fűzik, hogy hálásak lennének, ha a magyar kormány sürgősen foganatosítaná mindazon rendszabályokat, amelyek szükségesek, hogy Nyugatmagyarország kiürítése újra felvétessék és haladéktalanul befejeztessék, valamint hogy a területek átadási jegyzőkönyve azonnal az átadás után az eredetileg megállapított sorrend szerint aláírassék.

Magyar egyetem Erdélyben

Kolozsvár, szept. 6. A román kormány jóváhagyólag tudomásul vette az erdélyi felekezetek által magyar felekezetközi egyetem felállítására vonatkozólag előterjesztett kérelmet.

Csehország milliárdos deficitje

Páris, szeptember 6. Az „Intransigeant” egy Benes esch külügyminiszterrel folytatott beszélgetést közöl. A miniszter Csehország pénzügyi helyzetéről eimondta, hogy az ezidei költségvetés egy milliárd deficittel zárult. A deficit fedezésére az antant egyik nagyhatalmával meggyezést kötöttek.

A kicserélendő kommunisták nem kötelesek Oroszországba kimenni

Budapest, szept. 6. Most folynak az előmunkálatok az Oroszországban levő hadifoglyaink kicserélésére. Az akció még most sincsen olyan stádiumban, hogy utnak indíthatnánk a kommunista szállítmányokat. Az egyes letartóztatási intézetekben 400 kommunista van, akikről most veszik fel a jegyzőkönyveket, hogy kik hajlandók Oroszországba menni.

A megkötött egyezmény szerint ugyanis a kommunisták nem kötelesek kimenni, ha ki-

jelentik, hogy itt akarnak maradni. Ezeknek az összeírása most van folyamatban. Azonban csak olyanok jelentkeztek az itthonmaradásra, akiknek a büntetése már rövid időn belül letelik, vagy már letelt. A négy száz kommunista között olyan nevek is szerepelnek, akik már szabaddal vannak.

Az első csoport valószínűleg csak hetek múlva megy Németországon keresztül Oroszországba.

A forrongó Szerbia

Ujabb merényletterveket fedeztek fel

Zágráb, szeptember 6. (Magyar Kurir) A rendőrség összeesküvést fedezett fel, amelynek az lett volna a célja, hogy Péter király temetésén megöljék Pribic-évics belügyminisztert.

Jurnon és Antolics nevű építőmunkásokat, akik az összeesküvést tervezték és fegyvert és pénzt osztottak ki a merénylet végrehajtására kiszemelt egyének között, letartóztatták.

Prága, szeptember 6. A „Narodni Lysti” jelenti Laibachból: A laibachi csendőrségnek az utolsó órában sikerült megfűszerni egy merényletet, amelyet Kukovec miniszter ellen terveztek. Brejan közelében az országúton egy láda dinamitot találtak elhelyezve, amelyből egy százméter hosszú zsinór vezetett addig a helyig, ahol a merénylők helyet foglaltak. Itt fogták le őket.

Felemelték a kamatlábat

Budapest, szeptember 6. A lombard kamatlábat a budapesti pénzintézetek 7 és fél százalékra emelték. (MTI.)

A hűséges bunyevácok

Pécs, szept. 5. Soós Károly altábornagy a tegnapi nap folyamán meglátogatta Baja városát, mely alkalommal nagyszámú bunyevác küldöttség jelent meg Baja, továbbá a Bácska felszabadult és megszállott területéről, hogy kifejezze a magyar hazához való tántoríthatatlan hűséges ragaszkodását.

Árverések a városi földekre

Tegnap délelőtt nagy érdeklődés mellett tartották meg az árveréseket egyes városi birtokok bérletére. Dr. Tatay Zoltán tb. tanácsnok, az árverés elnöke fél 10 órakor nyitotta meg az árverést s elsőnek a 3850 holdas *belső-ohati* birtokra árvereltek, mivel a legutóbbi árverés után utóajánlat érkezett. A 827200 koronás kikiáltási árral szemben legelőbbit ígérték Laiter Ferenc és társai azaz évi 1,232.000 korona hasznobért. Ezután a *Kacs-kovics-féle* kenderáztató gazdaság bérbeadására árvereltek. Több árverelő közül a 66100 korona kikiáltási árral szemben legelőbbit ígért Klein Béla: 79500 korona évi bért.

Ezután árvereltek el a *Liget-Vermesoldali* birtokot, még pedig az árverelés megvételre volt megartva. A *vermesoldali* birtok 1,329.100 koronán dr. Balogh Jánosné Gödény Ilona, míg a *ligeti* birtok 1,519.000 koronán dr. Balogh Ernőné Gödény Irma tulajdonába ment át.

Az árveréseknél most már a városi tanács legutóbbi határozata folytán utóajánlatoknak helye nincs.

Az árverésen többen megjelentek a gazdasági bizottság tagjaiból is, valamint dr. Magoss György tisztifőügyész.

Az árverés eredményéről jelentést tesz a tanács a legközelebbi közgyűlésnek, mely végleg határoz. A birtokeladás kérdésében pedig a belügyminiszter dönt végső fokon.

— A gyulafehérvári maskarát elhalasztják. Bukarestből jelentik: A gyulafehérvári muzeumi épület árkádjai ma összedőltek. Néhány munkás könnyebben megsérült. Az épületet a román király megkoronázásakor kellett volna megnyitni. A miniszterelnök hivatalosan közölte, hogy a koronázó ünnepséget egy később meghatározandó időpontra halasztották.

NAPI HIREK

— Fegyelmi ügyek a közigazgatási bizottság előtt. A közigazgatási bizottság fegyelmi választmányának legutóbb Miskolczi Lajos főispán einökletével tartott ülése tárgyalta az Acél Géza főmérnök ellen elrendelt fegyelmi ügyet.

Annak idején Acél főmérnök ellen fegyelmi vizsgálat rendeltetett el azért, hogy ő a kommunizmus alatt a királyi táblán olyan reperálásokat eszközölt, melyeknek fedezetére megfelelő törvényes pénz nem volt. Az ügy eladója, dr. Vargha Elemér tb. főjegyző ezen fegyelmi ügyből kifolyólag több tanult hallgatott ki s ezeknek a tanúknak vallomása alapján a közigazgatási bizottság Acél Géza főmérnök ellen elejtette a vádat azzal az indokolással, hogy a királyi táblán a javításokat a direktorium rendelte el, akinek rendeleteit maga Acél Géza is, mint egyik városi tisztviselő teljesíteni volt kénytelen, de különben is magát a reparációt nem ő végezte, hanem csak szakvéleményt adott. Ezeknek alapján a bizottság Acél főmérnök ellen indított fegyelmi vizsgálatot megszüntette.

Dr. Vass Károly két egészen jelentéktelen kis fegyelmi ügyet terjesztett be, melyekben az illetőket felfüggesztették.

— Ujra csak 10 óráig lesz villamos közlekedés. Nem akar Debrecen sehogysem a békeidők kipróbált kerékvágásaiban haladni. A „Hajdúföld”-ben szóvá tettük a multkoriban, hogy jó volna, ha legalább 11, fél 12 óráig közlekednének a villamosok. Akkor az igazgatóság, másnap már arról értesített minket, hogy a villamos közlekedést kitolta 11 óráig. Most azonban alig egy hónap után az igazgatóság arról értesítette szerkesztőségünket, hogy a mai naptól fogva villamosjáratok csak este 10 óráig lesznek. Hát ez nem jól van így. Sok Simonyi-uti lakos és más messze lakó szeretne színházból villamossal haza menni. Ugy gondoljuk, hogy a villamos vasút társaság igazgatósága a közönség kényelmét most is, mint mindig ki fogja elégíteni s oda fog hatni, hogy az addigi menetrend érvényben maradjon továbbra is. Hiszen más vidéki városban is nem 11 óráig, de fél 12 óráig esilinglenek a kis sárka kocsik.

— Baja Mihály a Nagytemplomban. Baja Mihály, a debreceni református egyház új lelkesze székfoglaló egyházi beszédét szeptember hó 11-én, vasárnap délelőtt 10 órakor tartja a Nagytemplomban.

— Denikin tisztje Debrecenben. Tegnap délelőtt megjelent a városházán Kirilov Fedor kozákhadnagy, aki szabályszerű igazolványai felmutatása mellett előadta, hogy az ellenforradalmár Denikin hadsereg menekült hadnagya, aki Krakkóba szándékozik utazni, de mivel kellő költsége nincs, a városhoz kénytelen fordulni. Dr. Balogh Sándor polgármesteri titkár a népjóléti iroda igazgatójához utasította, aki a kozáktisztet megfelelő anyagi támogatásban részesítette.

— Felismerte ellopott ruháját. Tatár Sándor gyergyótekerőpataki állítólagos menekült Vigkedvü Mihály-utcai lakásának házi urához betört s onnan több rendbeli ruhát ellopott. Házi gazdája azonban felismerte felismerte lakóján tulajdon ruháit, szolt a közlben posztoló rendőrnek, aki nyomban lefűllelte Tatár Sándort és előállította a központi ügyeleten, ahol kihallgatták, majd átadták a királyi ügyészségnek.

— **Intenzíviselet aróm. kath. templomban.** A róm. kath. templomban (7-én) csütörtökön délelőtt 6, 7, 11 és fél 12 órákor csendes misék. — Fél 10 órákor nagy mise, utána szent beszéd — Délután 3 órákor litánia, és szt. olvasó.

— **Vesztegetni akart.** Dr. Sebes Jenő érdekes feljelentést tett a rendőrségen. Ugyanis valami ügye volt Orbán Jánosné debreceni lakosnak a lakáshivatalnál. Ugy gondolta, hogy ügye előbbrehalad, ha „megkeni a keréket”. Evégből megjelent dr. Sebes Jenő lakáshivatali referens lakásán s egy kacsával akarta megajándékozni, azon szándékkal, hogy lakásügye mielőbb elintéztessék. Dr. Sebes Jenő, aki pedáns tisztviselője a lakáshivatalnak, nyomban megtette a rendőrségen a feljelentést Orbánné ellen, aki nyilván megakartá vesztegetni.

— **Tehén hámban.** A nehéz idők elszomorító látványában volt része megannyi debreceni „hejjes pógár”-nak, akik tegnap délután egy 6 óra tájban a Kossuth-utcában járkáltak. Az utca közepén egy fiúcska kötelon vezetett egy tehenet, melyen jókarban levő, nem is viseltes hám diszolgott s a tehén nem járommal húzta az utána menő szekeret, hanem istránggal. Az eddig még nem látott látványnak sok bámolója akadt, pedig a látvány oka, mint megtudtuk, nagyon egyszerű. A kocsi tulajdonosának olyan gyenge termése volt az idén, hogy szép pár lovát kénytelen volt eladni. A szekeret még nem alakították át járomosnak és mivel a tehén „igen jámbor fajta” volt, hát rátették a jármót s úgy húzták be a „terüt”. Így hámosan megtették a „fuhart” s azután szépen ballagtak haza felé. Az ilyen jótéremű gazdáktól aligha tudják megvenni az ingatlan vagyonszállást.

— **Az első nánási zsidó gazda.** Hajdnánás 300 év óta arról volt nevezetes, hogy nagy terjedelmű határából zsidó egyáltalán nem birtokolhatott földet. Most ennek az áldott állapotnak is vége! A nánási szeplőtlen telek-könyvbe beiktatták sz. első zsidó kisbirtokost, aki ott 17 hold buzatermő földet vásárolt. Az új kiszagát *Herbst* Jakabnak hívják.

— **Lopás a vagongyárban.** Kovács Lajos máv gépgyári munkás tegnap délután feljelentést tett a rendőrségen, hogy ismeretlen tettesek 2500 korona értékű ezüstóráját a vagongyárban ellopták. A rendőrség nyomozza a tolvajokat.

— **Csalás a fával.** Rácz Gábor debreceni gazdálkodó megjelent tegnap a rendőrségen és nagy panaszos hangon elmondta, hogy ő bizony kiment a favásárba s ott *Czibere* Gábor hajduhadházi gazdálkodótól egy szekér tűzfát vásárolt. Már meg is indultak a szekérrel, hogy a fát Rácz lakására vigyék, mikor is Rácz alaposan szemügyre vette a szekér fát. Utóbb megállapította, hogy a facsomó belseje silány apró galyakból áll. A rendőrség akart szólni Rácz, de *Czibere* még idejében megugrott. A becsapódott gazda panaszát a rendőrségen jogyzókönyvbe vették, melynek alapján *Czibere* ellen eljárás indult.

— **Felütnő sok a kiskoru csavargó.** Az utóbbi időkben nagyon megsaporodott a kiskoru csavargók száma. Ezek az utcagyerekek rengeteg dolgot adnak a rendőrségnek, mert legtöbbször nem csak kihágást követ el, de a szó legszorosabb értelmében bűnöz. Tegnap is történt több ilyen eset. Így tegnap délután Polgár András 15 éves fiút állították elő a rendőrségen. Ez a fiú is elcsavargott. A rendőrség most már úgy az előállított kiskoruk, mint *szülőik* ellen is eljárást indít.

— **Új iparendélyek.** A városi tanács a tegnap tartott üléséből kifolyólag a következőknek új iparendélyt adott: Grósz Józsefné gabona és zöldség kereskedés 1000 kor., Friedmann Jakab rőtös és rövidáru kereskedés 1000 kor., Epstein Ferenc gyümölcs kereskedés 2000 kor., Schiffmann Mór bor és szesz italok közvetítés 2000 kor., Lévai Julia női és férfi fehérszövet kereskedés 200 kor., Groszmann Ábrahám zsákkereskedés 500 kor., öz. Komlóssy Istvánné nőiszabó ipar 200 kor., Uebey Balázs fésűs 200 korona, Sarkány József asztalos 500 kor., Buray Lajos bádogos 300 kor., Kamondy Józsefné szatócáspár 300 korona, Jakab Zoltán asztalos 500 kor., Groszmann Sámuel cimfesztő és mázoló 300 kor., Szvolovító József szarvasmarha és juh adásvételének közvetítése 1000 korona, Szántó Józsefné bazárúru kereskedés 200 kor., Pásztor József kenyér, főzelék és burgonya kereskedés 5000 kor., Borély Józsefné nőiszabó ipar 200 kor., Pásztor Elemér árúkereskedelmi ügynökség 2000 korona ipazdíjak befizetése ellenében.

— **Tűz az Erzsébet-utcán.** Tegnap este könnyen végzetessé válható tűz támadt az Erzsébet-utcán. A tűz az Erzsébet-utca 109. szám alatt levő mulatóban keletkezett. A tegnapi nap folyamán égették ki a ház összes kéményeit, mely alkalommal a kéménybe beépített gerenda átszenesedett s ez okozta a tüzet. A tűz az első emelet déli sarkában levő szobabajtó gerendáján ütött ki, ugyanis az ajtó gerendái közt van a kémény, melybe bele van építve az egyik ajtó szarufája. A tüzet egyik folyosón végigmenő leány vette észre, aki halálra rémülten elkialította magát:

— Tűz van!
Iszonyatos pánik támadt a kevés számú vendégek s leányok közt. A házbeliék hozzáfogtak a tűz oltásához. Kevéssel utóbb elősietett a közömben posztoló *Fehér Miklós* 112. számú rendőr is, aki nyomban megtette a kellő intézkedéseket. Az ezen közben megérkezett tűzoltóságnak már nagyon kevés munkája akadt, mivel a tüzet már csaknem egészen elfojtották. A rendőrség részéről a kiszállt ügyletes rendőrtisztviselő a helyszínen megejtette a tűzvizsgálatot.

— **Dr. SZILÁGYI IMRE** magán hegedűoktatását megkezdte. Tanítványok jelentkezését elfogadja délelőtti órákban, *Piac-utca 10. szám, I. emelet*

Agnoszkálták a hadházi-uti gyilkosság áldozatát

Mint megirtuk, a Hadházi-ut Bocskai-kerti szakaszán titokzatosan vakmerő gyilkosság történt vasárnapra virradó éjszaka.

A nyomozás során tegnap délután *Szathmáry* Ferenc cukrász segéd bejelentette a rendőrségen, hogy édes apja, *Szathmáry József* v. szabó segéd a jelzett időben épen egy hadházi tanyára igyekezett. Szathmáry elmondta apja személyleírását, melyből pontosan meg lehetett állapítani, hogy az országúti gyilkosság áldozata Szathmáry József. A fiatal Szathmáry nyomban kiutazott egy, a rendőrségen épen jelenlevő csendőrrel Hajduhadháza, hogy személyesen agnoszkálja a hullát, mely tegnap este folyamán még is történt.

Az öreg Szathmáry, 52 éves debreceni ember a gyilkosság éjszakáján ment az egyik hadházi-ut szélén fekvő tanyára, 200 korona készpénz s igazolványa, továbbá járatok voltak nála, amikor a sziványok elrabolták tőle, miután orvul meggyilkolták. — A csendőrség megfeszített munkával folytatja a nyomozást. Nagy razzsiát tartott a Bocskay-kert környékén azonban a gyilkosoknak mindezüideig semmi nyomuk.

— **A pápa nem engedélyezte a felvidéki szláv miséket.** A Szív, a Jézus szíve szövetség heti értesítőjében olvassuk: A „Keresztanszky Socialisták” szerint a cseh párt és a pravoszláv tót körök elterjesztették a felvidéken azt a hírt, hogy ők a nyitrai tót püspök rendeletére több helyen szláv miséket fognak mondani. A lap jól informált helyről úgy értesült, hogy a nyitrai és a szepesi tót püspök kérte ugyan a Szentszéktől a tót misékre az engedélyt, de azt nem fogja megkapni, mert a Szentszék nem helyesli az ilyen mozgalmak kezdeményezését és támogatását. A Felvidéken ez a mozgalom nem a tót népből indult ki, hanem egyes papoktól, akik a vallási életet a politikával akarják megmérgezni. Érdekes játékot folytatnak a csehek a tótsággal, mely ha ha már rájött, hogy a „felszabadított” a tótokban csak az igénytelen, olcsó munkaerőt akarják kizsákmányolni. Egyébként pedig nem sokat törődnek a tótok anyagi és erkölcsi boldogulásával. Arról a bizonyos megígért automóniáról pedig éppoly kevésbé akarnak tudni, mint a népek sokat hánytorgatott örendelkezősi jogáról.

— **Magyar Köztisztviselők Fogyasztási Szövetkezetének közleményei:** A kedvezményes áru ruhaszövetek kiosztása a Vár-utcai áruda kedvezményes osztályában f. hó 9-én pénteken megkezdődik. A befizetések ugyanott eszközölendők. A szövetminták az áruda kirakatában megtekinthetők. A minták mellett levő, vörös tintával írott számok a szövetek számai.

— **A szerb király betegsége.** Párisi hivatalos távirat szerint Sándor király egészségi állapota már annyira javult, hogy már sétát is tett a versaillesi parkban.

— **A gyermeknyaraltatási akcióról.** *Bernoldk* Nándor népjóléti miniszter a következőket mondotta: A gyermeknyaraltatási akció 12 üdülő táborra terjed ki. A nyaraltatás nagyszerűen bevált s a jövőben ki fogjuk fejleszteni. Összesen 3500 gyermeket küldtünk nyaralni, akik mindnyájan kitűnően érzik magukat. A nyaraltatás szeptember 20-án nyer befejezést.

— **Hadirokkantak lábbeli ellátása.** A tél közeledtével a nincstelen hadirokkantak és hadiözvegyeknek nagy gondot okozott a maguk s családjuk lábbelivel való ellátása.

A debreceni Hadigondozó Népiroda vezetőjének *K. Molndr* Jenő igazgatónak megértő jósága azonban lehetővé tette, hogy a nagyobb fokú rokkantak és a több gyermekes hadiözvegyek az önköltségi ár felében szerezhessék be cipő szükségletüket.

Egy pár strapa férfi cipőnek az ára 300 K, míg az ugyanilyen minőségű gyermekeipőé 250 korona lesz.

A cipők a Népiroda saját műhelyében készültek, tehát nem afféle vásárra szánt munkák.

Az igazgató szívesége folytán alkalmunk volt az eddig elkészült cipőket megnézni s örömmel állapíthatjuk meg, hogy ugy kiállítás, mint minőség tekintetében elsőrendűek.

— **A debreceni gazdasági egyesület II. titkári állására** *Wilhelms* Pál helybeli okleveles gazda, a debreceni m. kir. gazdasági akadémia kitűnően képesített volt növendéke választott meg.

— **Siemethali tenyészbírák kaphatók** a mezőhegyesi m. kir. állami ménesbirtok gazdaságában. Venni szándékozók bővebb értesítést nyerhetnek a debreceni gazdasági egyesület titkári hivatalában.

— **A Magyar Köztisztviselők Fogyasztási Szövetkezetének közleményei:** A kedvezményes ruhaszövetek kiosztása a Vár utcai áruda kedvezményes osztályában f. hó 9-én, pénteken megkezdődik. A szövetek arát ugyanott kell befizetni. A szövetminták az áruda kirakatában f. hó 6. keddtől kezdve megtekinthetők. A minták mellett levő vörös tintával írt számok a szövetek számai.

— **Gyűjtés a diákoknak.** Az egyetemi rektor átiratot intézett a városi tanácshoz, melyben rámutatott arra, hogy az ország különböző részein a szegénysorsu diákok élelmezésére nagyarányu gyűjtések indultak meg. Az átiratban kérte a rektor a tanácsot, hogy ezen gyűjtési akcióhoz Debrecen város is járuljon hozzá. A városi tanács tegnap délelőtti ülésén úgy határozott, hogy a szociális és karitatív munkához a városi tanács a maga részéről is hozzájárul.

— **A nagyközönség figyelmébe.** Többször előfordul, hogy a „Hadróa” budapesti csoportjának megbízottjai elárastják a várost különböző képekkel. Ezen képek árából befolyt összeg nevezett csoportnak jut. Kérjük a nagyközönséget, hogy jövőben minden ilyen képviseléstől tartózkodjék, mivel városunk rokkantjaira is ráfér ezen segítség és a debreceni csoport is hasonló akciókat indít. Tehát támogassuk városunk „Hadróa” csoportját és csak a debreceni csoport ajánlásával ellátott képviselő vagy egyéb árusítótól vásároljunk. „Hadróa” debreceni csoport vezetősége.

— **Nádossy tánciskolája.** *R. Nádossy* István, a Csokonai-színház tagja, modern táncok gyakorlására haladó növendékeknek órákat ad. Érdeklődni naponta délután 3—5-ig a ref. püspöki palota (Hatvan-utca 1.) III. 42. lehet.

— **Bakos Tibor bucsu kiállítás** *Thaly* Kálmán-u. 11. sz. Nyitva naponként d. e. 11 órától 2-ig.

— **Iskolakönyvek,** az összes iskolák részére kaphatók Csáthy Ferenc könyvkereskedésében, Piac-utca 8.

— **Iskolakönyvek,** az összes iskolák részére, egyetemi tankönyvek, író és rajzszerke legnagyobb választékban Antalfy József könyvkereskedésében.

MINDEN ÖNTUDATOS MAGYAR EMBER CSAK KERESZTYÉN LAPOT OLVAS!

SPORT.

Pannónia elutasított. A vasárnapi nagy evezős versenyre elutazott a magyar evezősport élcsapata, a Pannónia nyolcasa, hogy Amsterdamban a legjobbak között mérkőzzön Európa bajnokságáért. A nemzeti kaszinó és a pénzintézetek áldozatkészsége tevék lehetővé kiutazásukat, melynek költségei személyenként 13000 koronába kerülnek. A hollandi evezőszövetség titkára, ki a versenyen indulhatásunk terén igen sokat faradozott, a következő kedves válaszában adta hétfőn tudtul, hogy az összes nemzetek belenyugodtak kezdeményezésébe: „Hozzatok magatokkal két magyar zsidót”. Az evezősök elindulásánál nagy közönség jelenlétében Martin István mondott beszédet.

DMTK-DKASE. Csütörtökön lesz a találkozója a két rivális egyesületnek, melyek mindögyike igen sok jó erővel rendelkezik. A DMTK egyike a legveszedelmesebb ellenfeleknek, mert igen erős védekezése mellett, ha a csatársora elemében van s megérti egymást, sokszor a legerősebb védelmet is keresztülfőri. A DMTK holnap még Mertinnel is megerősödvé áll ki s így gólképes a csatársora. A DKASE teljesen bízakodva megy a küzdelembe, mert Sipos tréninget vett s úgy áll be a csapatba. A DKASE együttese különben is kiváló produkt, ha elemükben vannak s nem küzdenek lámpalázzal, mint ezt vasárnap a miskolciak ellenében tették.

Miskolcra válogatott mérkőzés. Vasárnap játézik a keletmagyarországi kerület az északmagyarországi kerülettel mérkőzést, melyre már a két válogató bizottság megejtette a kijelölést. A miskolciak a következő csapatot állították ki: Szilágyi (DAC), Dankó (SAC), Postelner (DVTK), Bori (HAC), Kripek (MMTE), Klemenik (DVTK), Baán II. (DAC), Egyri (SAC), Ibsos (DVTK), Mahovay (MVSC), Klein (MMTE), Tartalék-Pimpi (MMTE). Ezzel szemben a debreceniek a következőket jőlték: Szabó (DTE), Glatz (DMTK), Fried II. (DKASE), Megyeri II. (DVSC), Spos (DKASE), Simon (DTE), Örkényi (DEAC), Srotarszky I. (DVSC), Fabry (DEAC), Mertin (DMTK), Polgár (DVSC). Tartalékok: Poroszlay (DEA.), Tarkány (USE).

Törvénykezés

Hűtlenségért elítélt zsidó kereskedő

A gyászos emlékezetű oláh megszállás alatt akadtak olyan elvetemedett emberek, akik kihatásnálva a zavaros idők nyújtotta előnyös helyzetet, az ellenséggel cimborálva kötöttek olyan üzleteket, amelyekkel az ország legmagasabb érdekei ellen törtek.

A debreceni kir. törvényszék Nagy Kálmán dr. ítélőtáblai bíró elnöksége alatt működő tanácsa tegnap tárgyalta egy ilyen bűnpört, amelynek vádlottja Fülöp Hermann hajduszosbolói izraelita terménykereskedő volt. Fülöp ugyanis az oláh megszállás utolsó heteiben, 1920. február havában nagyobb mennyiségű zár alá vett tengerit vásárolt össze a kolozsvári oláh prefektura megbízásából és azt ki is szállították az oláhok által megszállva tartott területre, a demarkációs vonalon túlra.

A vádlott, akit a kir. ügyészség hűtlenség miatt fogott perbe, a főtárgyaláson azzal védekezett, hogy ő nem közvetlenül oláh megbízás alapján, hanem Salamon Ferencel kötött megállapodása folytán vásárolta össze a tengerit, még pedig nem az oláh katonaság részére.

A bizonyítási eljárás folyamán kihallgatott tanúk azonban megcáfolták Fülöp állításait és súlyosan terhelő vallomásuk szerint bebizonyult hogy a tengerit a tényleg oláh megbízásra vásárolta s mikor Bor J. tanár figyelmeztette eljárása törvénybe ütköző voltára, azt felelte, hogy „élni kell”. A tanúk szerint Körner Géza rendőrkapitány is, akinek az esetet bejelentették, intette Fülöpöt, hogy az oláhok kivonulnak s akkor felelősségre fogják vonni azért, mert alispáni rendelet ellenére vásárolta a tengerit, amelyet, mint Berényi István állomásfőnök vallotta, egy oláh katonavonaton szállítottak el.

A tanuvallomások elhangzása után Bod Kálmán kir. ügyész kérte a legszigorubb büntetés kiszabását s rámutatott a vádbeszédében arra, hogy a megszállás alatt egyes zsidók megfélekedve arról, hogy a magyar haza taplálja őket, többre becsülték az üzletet hazájuknál.

Nagy István dr. védőbeszédében azt fejtette, hogy a vádlott a tengerit részben a székelykőrdő erdélyi tisztviselők részére szállította és a vádirat egyes pontjait igyekezett cáfolni és enyhítő körülményeket sorakoztatott fel.

Az ügyészi és védői replikázás után a bíróság meghozta ítéletét és Fülöp Hermannat **ünösnök mondotta ki hűtlenség bűntetteiben,**

ezért **öt 10 évi fegyházra és hivatalvesztésre** ítélte.

Az ítéletben az ügyész megnyugodott, a védő és a vádlott fellebbezést jelentett be.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR:

Csütörtök: „Náni”, népszínmű 3 felvonásban.

Péntek: „Lengyelvér”, operett 3 felvonásban.

Szombat: Ugyanaz.

Vasárnap d. u.: „Postásfiú és huga”, bohózat 4 felvonás.

Vasárnap este: „Lengyelvér”.

Hétfőn: Ugyanaz.

Kedden: „Gyurkovics leányok”.

Szerda: „Tolvaj”, dráma.

Színházak és mozgószínházak közleményei.

Halassy Mariska „Julia” és Rubinyi Tibor „Romeo” szordán este a Csokonai színházban. Partnerei Halassyé a bűbajos komika, mint Dujka, Lukács Julia, László és Árkossy. Ez lesz az első klasszikus est a Csokonai színházban.

Jön a rozson át pénteken az Apollóban.

A 9 millió örökség II. része. Ma kerül bemutatásra a Vígsház mozgóba a 9 millió örökség II. része, a „Borzalmas malom” detektívdráma 4 felvonásban. Az olasz filmgyártás egyik legsikeresebb alkotása ez az érdekesítő ujdonság. Előadások 7 és 9 órakor.

Jön a rozson át Jegyét váltsa meg előre az Apollóban.

Ch. Perczel Carola táncakadémiája szeptember 15-én kezdődik: modern táncok, ballet, plasztika és rytmika a legmagasabb művészi kiképzésig, magánórák. Beiratkozni lehet lakásán az Uránia keresztpületében délelőtt 10-12-ig, délután 3-6-ig.

Az Apollóban ma a budapesti vendégművészek fellépte: Zahler Magda-Krómer Lilly-Dr. Bánóczy Dezső és Pataky Ferenc elsőrangú műsorral. Zahler Magda öt klasszikus táncot

táncol, zongorán kíséri Perczel Sárika; a műsor többi számai kuplék, dalok, tréfák és bluettek, melyek mind Budapesten nagy sikert arattak. Jegyelővétel délelőtt 10-12-ig, pénztárnyitás délután 5 órakor.

A „Froufrou” című elsőrangú társadalmi dráma 5 felvonásban Franceska Bertini elragadó és művészi játékával ma látható utoljára az Urániában.

Jön a rozson át Lóth Illa főszereplésével.

Azt nevezik sláger műsornak, amit az Uránia Debrecen legjobban látogatott és legkedveltebb mozija mutat be esütörtökön, pénteken és szombaton. E napokon újból két olyan remekét mutatja be a magyar filmiparunk, melyekért méltán megérdemli a pártfogást. — Az egyik Glyn Elinor gyönyörű regénye az „Érdekházasság” című társadalmi dráma 5 felvonásban, elsőrangú magyar művészek játékában. A másik a „Magyar Leventék” című csodás látványosság 2 felvonásban. Hát erről sem lehetne eleget írni — oly szép sportnép. Szombaton délután 3 órakor ez a remek műsor félhelyárakkal látható.

A tőzsde

Zürichi zárótőzsde szept. 6. (MTI.) Berlin 633, Holland 185 50 Newyork 587, London 2179, Páris 4530, Milánó 2530 Brüsszel 4925, Koppenhága 100.—, Prága 700.—, Budapest 142 1/2, Zágráb 320, Bukarest 660, Varsó 17, Bécs 0'65, Osztrák lebélyeg 54.

Budapesti zárlat szept. 6. (MTI.) Magyar hitel 1686 Osztrák hitel 580, Angol-Magyar bank 7.10, Lesszmit bank 690, Magyar-Olasz bank 300, Jelz hitelbank 253. Keresk. bank 6615, Pesti hazai első 19500, Borsodmiskolci 30.75

Valuták. Napoleon 1445-65, Angol font 1510-1530, Dollár 412-22, Francia frank 3100-140, Márka 445-455, Lira 1760-1790, Osztrák kor. 31 1/2-32 1/2, Rubel 35'40-36 fél, Lei 472-472, Sokol 500-10, Svájci frank 6625-6725, Korona dinár 825-845, Frank dinár 855-865, Lengyel marka 13-14.

Dollárt és más idegen pénzt, aranyat, ezüstöt legolcsódrágábban vesz **Simon György** DEBRECEN, Kossuth-u. II.

Apró hirdetések.

Ócskavasat legmagasabb árú vásárol **Steiner Eötvös-u. 110.** Kovácsmesterek részére használató ócskavasak legolcsóbban házhoz szállítatnak.

Molyvár ellen szörme és tollrubák megőrzését a legnagyobb biztonságban beraktároz **KOVÁRY és ÁLT-MANN** Piac-utca 42.

Olcsó épületek Barakok lebontásából eredő több vagon prima deszka és fűrészelt fa Nyíregyházán a villanytelepnél levő baraktáborban f. hó 11-én d. e. 9 órakor elárvereztetik.

Forgács István műbörás **Bádogyas-u.**

Iskolai tanulók és intézetek legolcsóbb beszerzési forrása egészségügyi dolgokban Jóna és Jóna Drogéria **Kossuth utca 6.**

FÉMONTÓDE! Bronz, réz, alumínium stb.öntöző válókja **Pauló** **DEBRECZ** Debrecen Zselyka-utca 12. Telef. 430.

Rikkancsok felvételnek fix fizetés-sel és jutalékkal **a kiadóhivatalunkban**

Makulatura öt kilós tételekben kapható **lapunk kiadóhivatalában.**

A hatósági liszt és hatósági kenyér ára változatlan.

A hatóság által forgalomba hozott lisztek fogyasztói árai változatlanul a következők:

Nullás liszt 22 korona, egységes fehér liszt 18 korona, főzöliszt 15 korona, kenyérliszt 6 korona, hatósági kenyér 6 korona 50 fillér.

Ez idő szerint főzöliszt még nincs forgalomban.

Ezek az árakon felül a kereskedőknek forgalmi adót szedni nem szabad.

Debreczen, 1921. szept. 6.

ZÖLD, s. k. tb. tanácsnok.

Bélyeggyár és vésőintézet **PAULÓ I.** **Batthyányi-utca 22.** **Telefon 1365.**

Eladó ház

Eötvös-utca 79. szám Csapó-utca felől, mely áll egy 3 szobás utcai lakás hozzávaló mellékkeliségekkel 2 egy szoba konyhas udvari lakásból, 6 lóra való istálló nagy görével és füstölők, udvarban jóvizű szivattyus kut, vízvezeték, esatornáva, letéglázott nagy udvar, az összes helyiségekben villanyvilágítás. Ezen fentnevezett ház vétel után, egy udvari szoba konyha kivételével a vevőnek azonnal átadatik. **Értekezni ugyanott a tulajdonossal**

Poloskairtást

vállal felelősséggel helyben és vidéken **RÁTHONFI GÁBOR** hatóságilag engedélyezett főregirtő **Cegléd-utca 18.**

Lapkihordó asszonyok

felvételnek lapunk kiadóhivatalában **Piac-u. 59.**

Mindenemű könyvkötői munkát, dobozokat parturát, hőtárcát és keszoruszalag felírást készít **VARJAS PÁL** könyvkötő-bördíszműves **Egyháztér 3. sz.** Bank s biztosító intézetek könyveinek javítását a helyszínen is végzek. Cópia kötések a legjutányosabb árban.

A Magyarországi Zsidóságról

A magyarországi zsidók statisztikája című nagyerdeki 0-0 és aktuális má 0-0 **Irta: ifj. Weszprémy Kálmán** **Ára 24 korona.** **Vidékre postán 26 korona.** **Kapható lapunk kiadóhivatalában Piac-utca 59.**